

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پزشکی

الزامات توسعه کیفیت آموزش بالینی

دوره پزشکی عمومی

در گروه / بخش های بالینی

بیمارستان های آموزشی درمانی تابعه

پیش نویس: ویرایش دوم
مورد تأیید اعضای کمیته اجرایی بازنگری
مورخ ۱۳/ اسفند ۹۶

تدوین کنندگان:

دکتر علیرضا سیما، مدیر دفتر توسعه آموزش

دکتر نرگس صالح، معاون دفتر توسعه آموزش

اعضای کمیته اجرایی:

دکتر نفیسی

دکتر میرزازاده

دکتر عکاظمی

دکتر ایمانی

دکتر خواجهوی

دکتر سلیم زاده

دکتر نجفی

دکتر خیل تاش

دکتر سیما

دکتر صالح

مقدمه

تحصیل در دوره پزشکی عمومی اعم از پیش بالین و بالین یکی از پر فراز و نشیب ترین و طولانی ترین دوره های تحصیلات آکادمیک است. آنچه مسلم است این است که دانشجویان پزشکی، بیش از نیمی از دوران تحصیل نسبتاً طولانی خود را در بخش های بستری و بر بالین بیمار آموزش می بینند و این امر اهمیت کیفیت آموزش در این فاز را بیش از پیش بر ما آشکار می سازد. لذا رعایت الزامات آموزش بالینی در این فاز -به عنوان یکی از مهمترین و اثربخش ترین فازهای آموزشی در دوره تحصیل- امری ضروری است که با گذشت بیش از یک دهه از بازنگری برنامه پزشکی ۹۰، همچنان به عنوان یکی از دغدغه های مسوولین و برنامه ریزان آموزشی در دانشکده پزشکی مطرح است. نتایج ارزشیابی های انجام شده در بالین نشان می دهد که علیرغم تلاش های بسیاری که از سوی دست اندرکاران آموزش در دانشکده و اعضای هیات علمی گروه های آموزش بالینی، از یک دهه پیش تاکنون در این مسیر انجام شده، اما آموزش بالینی در بسیاری از بخش های بالینی بیمارستان های آموزشی تابعه از کیفیت لازم برخوردار نیست.

لذا دبیرخانه بازنگری پزشکی عمومی دردانشکده پزشکی در نظر دارد با استفاده از الزامات توسعه کیفیت آموزش بالینی دوره پزشکی عمومی به بخش/گروه های بالینی کمک نماید تا بر مبنای کوریکولوم مصوب پزشکی ۹۰، برنامه آموزشی کارآموزی/ کارورزی خود را مورد بازبینی قرار دهند. هر بخش/گروه آموزشی بالینی می تواند با توجه به الزامات موجود اقدام به خود ارزیابی کرده و نتایج حاصل از آن را در اختیار تیم بازدید کننده قرار دهد.

این الزامات که در ۶ حیطة، ۱۳ ماده، ۱۵ ریز ماده و ۱ تبصره تدوین شده است، جهت شکل دهی به ساختار آموزش بالینی و ارزشیابی کیفیت آموزش در بخش/ گروه تنظیم شده و در تاریخ به تصویب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی رسیده است و از تاریخ..... قابل اجرا می باشد.

کیفیت آموزش در هر حیطة و زیر مجموعه های آن با معیار زیر گزارش می شود:

CF: Completely Fulfilled

PF: Partially Fulfilled

NF: Not Fulfilled

NA: Not Applicable

حیطه های مورد نظر عبارتند از:

۱. حیطه ساختار کلی دوره آموزشی

۲. حیطه برنامه درسی و روش آموزش

۳. حیطه ارزیابی فراگیر

۴. حیطه ارزشیابی برنامه

۵. حیطه اطلاع رسانی دوره

۶. حیطه مدیریت

۱- حیطه ساختار کلی دوره آموزشی

NA	NF	PF	CF	
				<p>۱-۱: شکل گیری تیم آموزشی درمانی مشخص متشکل از عضو هیأت علمی، دستیار تخصصی / فوق تخصصی، کارورز، کارآموز، و سایر رده های تیم از جمله پرستار و ... در ساختار بخش /گروه</p> <p>۱-۲: سپردن مسوولیت بالینی یک یا چند بیمار به به کارآموز/کارورز به عنوان عضوی از تیم آموزشی_درمانی و متناسب با سطح مسوولیت تعریف شده برای او در بخش /گروه</p> <p>۱-۳ : تعیین پیامدها و اهداف آموزشی پایان دوره بخش /گروه بر اساس ویژگی های رشته و در چارچوب سند توانمندی های مورد انتظار دانش آموختگان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران</p>

نقاط قوت:

نقاط ضعف:

راهکارهای پیشنهادی جهت تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف:

۲- حیطه برنامه درسی و روش آموزش

NA	NF	PF	CF	
				<p>۲-۱: وجود برنامه درسی مدون در بخش /گروه بر اساس کوریکولوم مصوب پزشکی ۹۰</p> <p>۲-۲: پوشش دادن اهداف برنامه آموزش بالینی در برنامه درسی</p> <p>۲-۳: آموزش نظری:</p> <p>۲-۳-۱: ارائه محتوای در واحدهای نظری با حفظ سقف ساعات تعیین شده بر اساس تظاهرات بالینی شایع و رویکرد به آنها</p> <p>۲-۳-۲: ارائه دروس نظری با استفاده از روش های یاددهی یادگیری فعال از جمله ...TBL , CBD , Flipped</p> <p>۲-۳-۳: ارائه حداقل ۲۵ درصد آموزش نظری به صورت مجازی</p> <p>۲-۴: آموزش بالینی:</p> <p>۲-۴-۱: آموزش رسمی:</p> <p>الف) وجود برنامه ریزی مشخص برای ارائه آموزش رسمی تظاهرات بالینی شایع مربوط به هر بخش، چگونگی دارو درمانی، تغذیه، اقدامات حمایتی و بازتوانی، اصول مراقبت و پیشگیری</p> <p>ب) عدم تداخل آموزش رسمی با آموزش حین کار یا برنامه های مشترک گروه/بیمارستان که حضور کارآموزان در آنها ضروری است.</p> <p>تبصره ۱: به این منظور لازم است به گونه ای برنامه ریزی شود تا در زمان انجام راندهای بالینی، درمانگاه یا اتاق عمل، کنفرانس های بیمارستانی و یا گزارش صبحگاهی، جلسات آموزش رسمی برگزار نشود تا امکان حضور کارآموز در آموزش حین کار فراهم شود.</p> <p>ج) تعیین متولی مشخص برای هر یک از مهارت های عملی بالینی مترتب به بخش / گروه مربوطه متولی</p> <p>د) ارائه آموزش رسمی در خصوص و هر یک از مهارت های بالینی مشخص شده در برنامه</p> <p>ه) برنامه ریزی برای نشان دادن نقش علوم پایه در کمک به حل مشکلات بالینی بیماران با برگزاری کلاس های مشترک علوم پایه و بالینی، یا حضور اعضای هیأت علمی علوم پایه در راندهای بالینی و ...</p> <p style="text-align: right;">۲-۴-۲: آموزش حین کار:</p> <p style="text-align: right;">۲-۴-۲-۱: آموزش در بخش بستری</p> <p>الف) کارآموز/ کارورز مسوول یک و یا تعداد محدودی بیمار (بیماران غیرپیچیده و ترجیحا بیمارانی با تظاهرات بالینی شایع) در قالب تیم آموزشی-درمانی ر هر یک از بخش های آموزشی، کارآموزان</p>

ب) برنامه ریزی بخش به گونه ای که کارآموز/کارورز به عنوان یک عضو فعال تیم درمانی آموزشی، مسوولیت انجام ویزیت روزانه، گردآوری، ثبت و ارایه اطلاعات بیمار خود، پیگیری امور بیمار، معرفی بیمار در جریان راندهای بالینی، تفسیر داده های به دست آمده، پیشنهاد پلان تشخیصی - درمانی مربوط به مراقبت بیمار و مشارکت در ارایه آموزش های لازم به بیمار در سطح کارآموز/ کارورز را برعهده دارد.

ج) انجام پروسیجرها توسط کارآموز/ کارورز متناسب با سطوح تعریف شده در برنامه آموزش مصوب، با رعایت حقوق بیمار و تحت نظارت سطوح بالاتر
د) وجود برنامه ریزی مشخص برای برگزاری گزارش صبحگاهی دانشجویی مختص کارآموز و کارورز

۲-۴-۲: آموزش درمانگاهی

الف) وجود برنامه مشخصی برای حضور کارآموزان/ کارورزان در درمانگاه های آموزشی با توجه به ماهیت بخش (اختصاص حداقل ۵۰٪ به آموزش درمانگاهی)

ب) وجود برنامه مشخصی برای ویزیت بیماران در برخورد اول توسط کارآموز
ج) وجود برنامه مشخص برای انجام پروسیجرهای تشخیصی - درمانی در درمانگاه های سرپایی در چارچوب اهداف تعیین شده در برنامه درسی کارآموزی / کارورزی

۲-۴-۳: آموزش در کشیک

الف) وجود برنامه ریزی مشخصی برای کشیک کارآموزان/ کارورزان در بخش
ب) وجود در برنامه ریزی کشیک مسئول مشخصی برای تعیین شرح وظایف کارآموزان - کارورزان در بخش

ج) برنامه ریزی کشیک کارآموزان به گونه ای است که کارآموزان همراه با کارورزان، در ویزیت بیماران، گردآوری اطلاعات از بیمار، تفسیر داده های به دست آمده، تعیین مراقبت مورد نیاز (اعم از تشخیصی و درمانی) و ارایه آموزش های لازم به بیمار، با رعایت شرایط اضطراری و فوریتی حاکم بر محیط های اورژانس و بخش در ساعات کشیک، مشارکت دارند.

د) اعلام شرح وظایف کارآموزان/کارورزان در ساعات کشیک، توسط مسوول کارآموزی/کارورزی گروه /بخش های آموزشی

ه) وجود امکانات رفاهی لازم جهت گذراندن کشیک کارآموزی - کارورزی متناسب با هر سازمان در نظر گرفته شده

				ی) تعداد کشیک تعیین شده حداقل ۲ و حداکثر ۴ برای کارآموزان و برای کارورزان حداقل ۵ و حداکثر ۱۰ کشیک در ماه با توجه به ماهیت بخش/گروه و امکانات رفاهی و تعداد تخت بیماران بستری
--	--	--	--	---

نقاط قوت:

نقاط ضعف:

راهکارهای پیشنهادی جهت تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف:

۳ - حیطة ارزیابی فراگیر

NA	NF	PF	CF	
				<p>۱-۳: ارزیابی کارآموز / کارورز مطابق با اصول ارزیابی کوریکولوم پزشکی ۹۰</p> <p>۱-۳-۱: ارزیابی دانش نظری:</p> <ul style="list-style-type: none"> - طراحی سوالات بر مبنای تظاهرات شایع بالینی - سهم ارزیابی نظری کمتر از ۵۰٪ درصد نمره نهایی <p>۱-۳-۲: ارزیابی عملکردی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - تدوین فرم های ارزیابی عملکردی کارآموز (GRF) بر مبنای اهداف برنامه و محورهای توانمندی های تعریف شده بخش / گروه - ارزیابی عملکرد کارآموز در بخش های آموزشی بر مبنای (GRF) و براساس نظرخواهی از رده های مختلف درگیر در تیم آموزشی - درمانی - اختصاص حداقل ۵۰٪ نمره پایان بخش به نمره حاصل از ارزیابی از طریق فرم ارزیابی عملکرد کارآموز/ کارورز در بخش های بالینی - استفاده از سایر روشهای ارزیابی عملکرد نظیر DOPS و CBD و mini CEX و KF برای ارائه بازخورد در طول بخش / گروه - برگزاری OSCE و یا سایر روش های جایگزین جهت ارزیابی نهایی عملکرد فراگیر در پایان دوره

نقاط قوت:

نقاط ضعف:

راهکارهای پیشنهادی جهت تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف:

۴ - ارزشیابی برنامه

NA	NF	PF	CF	
				۱-۴: داشتن برنامه مشخص برای نظر خواهی در خصوص برنامه آموزشی بر اساس برنامه درسی مورد نظر ۲-۴: اعمال تغییراتی در برنامه بر اساس نتایج ارزشیابی انجام شده در سنوات قبل ۳-۴: تعامل با دانشکده برای تبادل نتایج حاصل از ارزشیابی

نقاط قوت:

نقاط ضعف:

راهکارهای پیشنهادی جهت تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف:

۵ - اطلاع رسانی:

NA	NF	PF	CF	
				<p>۵-۱: وجود فرایند مشخص برای اطلاع رسانی برنامه آموزشی مصوب به کارآموزان/ کارورزان/ هیأت علمی</p> <p>۵-۱-۱: وجود راهنمای دوره و اطلاع رسانی به فراگیر در خصوص آن در شروع هر چرخش بالینی (راهنمای دوره شامل موارد زیر است: اهداف چرخش بالینی مورد نظر، روش آموزشی چرخش، برنامه کارآموز/ کارورز در چرخش مربوطه، وظایفی که بر عهده دارد و نیز فهرست تظاهرات بالینی مربوط به چرخش، روش ارزیابی فراگیر، روش ارزشیابی برنامه آموزشی، منابع و مدیریت دوره</p> <p>۵-۱-۲: اطلاع رسانی و ابلاغ برنامه آموزشی و شرح آن به کلیه اعضای هیأت علمی بخش/گروه</p>

نقاط قوت:

نقاط ضعف:

راهکارهای پیشنهادی جهت تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف:

۶ - مدیریت دوره:

NA	NF	PF	CF	
				<p>۱-۶: وجود مسئول کارآموزی / کارورزی مشخص برای برنامه ریزی و مدیریت دوره تحت نظارت مدیر گروه/ رییس بخش</p> <p>۱-۶-۱: مسئول کارآموزی / کارورزی همکاری لازم با دانشکده و کمیته کارآموزی / کارورزی جهت بازنگری برنامه آموزشی دارد.</p> <p>۱-۶-۲: مسئول کارآموزی / کارورزی در هر بخش مسئول ارزشیابی برنامه و ارائه گزارش حاصل از ارزشیابی برنامه به دبیرخانه بازنگری در دانشکده/ معاونت آموزشی / کمیته کارآموزی / کارورزی</p> <p>۱-۶-۳: برنامه مشخصی برای مدیریت نحوه ارتباط و تعامل دستیاران تخصصی و فوق تخصصی با کارآموزان/ کارورزان و نحوه مداخله آنان در امر آموزش فراگیران</p>

نقاط قوت:

نقاط ضعف:

راهکارهای پیشنهادی جهت تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف:

- با توجه به بازدید قبلی تغییر محسوس در راستای اصلاح برنامه بوجود آمده است؟

- در مقایسه با بازدید قبلی نقاط ضعف یا نواقص جدید در برنامه بوجود آمده است؟ علت آن چیست؟
راهکار پیشنهادی چیست؟

- اعضای تیم بازدید:

رییس دبیرخانه بازنگری پزشکی عمومی

معاون آموزشی پزشکی عمومی

رییس کمیته کارآموزی

رییس کمیته کارورزی

رییس کمیته ارزشیابی

معاون آموزشی بیمارستان مربوطه